

Succesvolle start in het hoger onderwijs

Zoals aangekondigd in de Strategische Agenda, wil de minister bevorderen dat er in het hoger onderwijs minder studenten uitvallen. Hoe pakken we dat aan, vroeg de minister vorig jaar aan de Onderwijsraad. Dat advies is eergisteren verschenen.¹ Eén van de aanbevelingen is dat het programma-aanbod van bacheloropleidingen meer wordt afgestemd op verschillen in beginniveau en studietempo en dat opleidingen een financiële bonus krijgen als ze meer studenten door het eerste jaar heen slepen. Dat is een nuttige aanvulling op een vroegere aanbeveling van de Raad, dat opleidingen een financiële bonus moesten krijgen als ze meer excellente studenten afleveren.² Indien de Raad z'n zin krijgt, kunnen opleidingen dus twee bonussen verdienen. Ééntje voor passend onderwijs voor iedere student (in het begin van de studie) en ééntje voor excellentie van gediplomeerden (aan het eind). Dat komt in de buurt van het driestromen-beleid (ability grouping) dat ik vorige maand bepleitte.³ Sommige opleidingen kunnen op twee bonussen mikken, andere nemen genoeg met één bonus, hetgeen een minder arbeidsintensieve curriculumopzet vereist.

Een aspect dat nader moet worden uitgewerkt is de beheersing van de studieduur. De Raad is niet zorgvuldig in zijn gebruik van de woorden *cursusduur* en *studieduur*.

Als je een financiële bonus op de excellentie van afgestudeerden wil zetten, dan moet je voorkomen dat de studieleiding de studieduur uit de hand laat lopen. Hoe langer de studieduur, hoe groter de kans dat getalenteerde studenten tot een excellent eindniveau komen. Uit een oogpunt van macrodoelmatigheid is het ongewenst dat men een premie op overschrijding van de cursusduur zet. De financiële bonus moet volgens mij alleen gelden voor de proportie (P) van de aankomende studenten (N= de voltijds ingeschreven aankomende studenten) die het bachelordiploma *in of binnen de cursusduur* hebben behaald en tevens een excellent eindniveau hebben bereikt.

Als het gaat om optimale opvang van studenten in het eerste studiejaar ter voorkoming van onnodige studieuitval, dan moet men daarentegen niet te terughoudend zijn in het aanvaarden van studievertraging. Studenten met een laag beginniveau hebben nu eenmaal extra tijd nodig om deficiënties weg te werken. En hetzelfde geldt voor diegenen die niet een volle veertigjarige werkweek beschikbaar hebben voor hun studie. Wat mij betreft zouden opleidingen een financiële bonus mogen krijgen voor de proportie (P) van de aankomende studenten (N= de voltijds ingeschreven aankomende studenten) die *in of binnen 18 maanden* 60 studiepunten verworven hebben (waaronder alle studiepunten van het eerste cursusjaar).

Ik heb evenwel de indruk dat de Raad uitsluitend een financiële bonus wil stellen op de proportie van de aankomende studenten die *in of binnen 12 maanden* 60 studiepunten verworven hebben (waaronder alle studiepunten van het eerste cursusjaar). Dat draagt wel iets aan de reductie van de drop-out bij (want studievertraging verhoogt het risico op drop-out), maar er gaan te weinig impulsen van uit om passend onderwijs aan iedere aankomende student te bieden.⁴

Wes Holleman
weblog onderwijs 12-1-2008
www.onderwijsethiek.nl

¹ http://www.onderwijsraad.nl/uploads/pdf/een_succesvolle_start_in_het_hoger_onderwijs.pdf

² <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=119>

³ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=209>

⁴ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=217>